

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Факультет _____ економіки та менеджменту
назва факультету
Кафедра _____ економіки та фінансів
назва кафедри

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
Галина Ціх
«30» _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економічна теорія»

назва дисципліни

Галузь знань _____ 07 – управління і адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)
(назва)

Спеціальність _____ «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(назва)

Освітня програма _____ «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва)

Спеціалізація _____
(назва)

Вид дисципліни _____ обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
(обов'язкова / вибіркова)

Тернопіль – 2024

Робоча програма з навчальної дисципліни «Економічна теорія»

(назва дисципліни)

для студентів

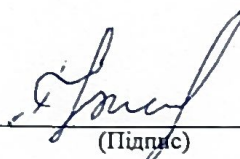
факультету економіки та менеджменту

(назва факультету)

Розробник:

Доцент кафедри економіки та
фінансів, кандидат економічних
наук

(Посада, науковий ступінь та вчене звання)

(Підпис)

Людмила АРТЕМЕНКО

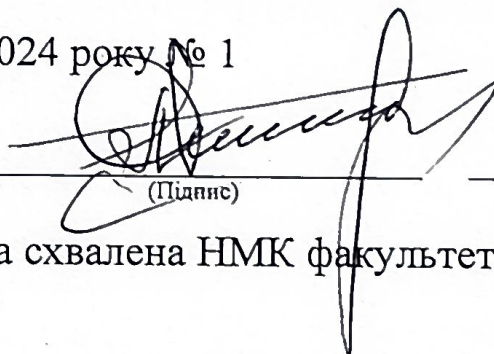
(Ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри
економіки та фінансів

(Назва)

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(Підпис)

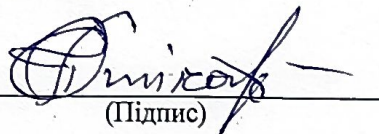
Олена ПАНУХНИК

(Прізвище та ініціали)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК факультету
економіки та менеджменту

Протокол від «30» серпня 2024 року № 2

Секретар НМК

(Підпис)

Оксана ПОТІХА

(Прізвище та ініціали)

Робоча програма погоджена:

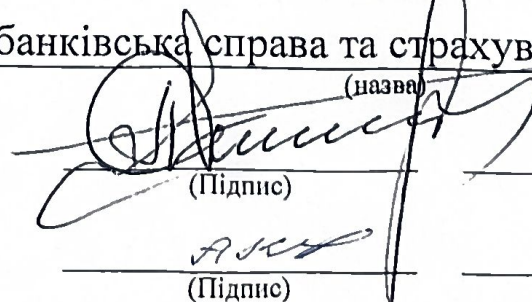
Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(шифр і назва)

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

(назва)

Завідувач випускової кафедри

(Підпис)

Олена ПАНУХНИК

(Прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

(Підпис)

Андрій КРУПКА

(Прізвище та ініціали)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4 / 120	4 / 120
Аудиторні заняття, год.	48	12
Самостійна робота, год.	72	108
Аудиторні заняття:		
лекції, год.	32	8
практичні заняття, год.	16	4
Самостійна робота:		
опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	8	8
опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	46	72
підготовка до проведення контрольних заходів (контрольних робіт, тестування, екзамену)	18	28
Екзамен		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання – 60%;
- заочна (дистанційна) форма навчання – 90 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія»: комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, пізнання основ економічного життя людського суспільства, проблем раціонального та ефективного використання обмежених ресурсів з метою задоволення потреб суспільства; опанування економічних категорій, вивчення загальних основ, суті, методів пізнання та етапів виникнення економічної теорії, законів і принципів функціонування ринкової економіки, підприємництва, процесів відтворення та економічного зростання, державного регулювання, місця економіки України у світовому господарстві.

Цілями є: сформувати у здобувачів освіти логіки сучасного економічного мислення та науково обґрунтованого світогляду; навичок аналізу реальних економічних процесів та ключових питань трансформаційних процесів з погляду нових світоглядних, концептуальних і теоретичних підходів економічного життя і науки, особливостей сучасного стану вітчизняної економіки.

2.2. Завдання навчальної дисципліни « Економічна теорія»:

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі **результати навчання:**

ПРН1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПРН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

інтегральної:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальних:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальних (фахових):

СК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№ з/п	Тема та короткий зміст	Кількість годин
		ДФН/ЗФН
1	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії. Предмет та функції економічної теорії. Економічні категорії та економічні закони. Методи пізнання економічних явищ та процесів.	2/0,5
2	Тема 2. Виробництво та його фактори. Класифікація факторів суспільного виробництва. Суспільні потреби, економічні ресурси. Крива виробничих можливостей. Елементи та моделі економічних систем.	2/0,5
3	Тема 3. Товарне виробництво – основа ринкового господарства. Умови виникнення та типи товарного виробництва. Товар та його властивості. Суть та функції грошей. Кредитні, «електронні» гроші. Суть закону грошового обігу. Рівняння І. Фішера. Інфляція: суть, причини виникнення, форми прояву та соціальні наслідки. Закон вартості та його функції. Економічні теорії вартості.	2/0,5
4	Тема 4. Форми та відносини власності. Власність як економічна категорія. Форми власності. Методи приватизації в Україні.	1/
5	Тема 5. Ринкова організація: зміст та структура. Суть та функції ринку. Структура та інфраструктура ринку. Поняття товарної та фондової біржі. Види випуску цінних паперів в Україні.	2/0,5
6	Тема 6. Ціна і ринкова рівновага. Закон попиту та його графічне зображення. Фактори, що впливають на зміну в попиті. Закон пропозиції та його графічне зображення. Фактори, що впливають на зміну пропозиції. Механізм встановлення ринкової рівноваги. Рівноважна ціна. Поняття еластичності попиту і пропозиції.	2/1
7	Тема 7. Монополія та конкуренція. Монополія, її суть, причини виникнення та форми. Конкуренція як економічна категорія. Функції конкурентної боротьби. Форми та методи ринкової конкуренції: а) досконала та недосконала (монополістична, олігополістична); б) цінова та нецінова; в) недобросовісна; г) внутрішньогалузева та міжгалузева. Антимонопольна політика держави.	2/1

8	Тема 8. Підприємство та підприємництво. Поняття підприємництва та його принципи. Форми підприємницької діяльності в Україні: а) за формами власності; б) за сферою підприємницької діяльності; в) за кількістю працюючих. Суть та види господарських товариств в Україні. Кругообіг фондів підприємства та їх структура. Витрати підприємства та їх класифікація. Поняття собівартості.	3/1
9	Тема 9. Розподіл доходів. Доход підприємства та його форми. Джерела утворення та економічна роль прибутку. Показники ефективності підприємництва. Заробітна плата: суть, функції, форми та системи. Рівні оплати праці. Ринок праці та проблеми зайнятості. Біржа праці. Форми безробіття. Закон А. Оукена. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.	3/0,5
	Тема 10. Маркетинг та менеджмент. Альтернативні підходи визначення мети маркетингу. Концепції маркетингової діяльності. Суть, принципи та функції менеджменту. Методи прийняття управлінських рішень.	2/0,5
	Тема 11. Роль держави в ринковій економіці. Необхідність державного втручання та економічні функції держави. Форми, методи та цілі державного регулювання економіки. Концепції державного регулювання.	1/
	Тема 12. Фінансово-кредитна система. Суть, структура та функції фінансів. Державний бюджет: доходи та видатки. Дефіцит бюджету, державний борг та шляхи їх покриття. Роль податків в ринковій економіці, їх функції та класифікація. Суть, принципи та види кредиту. Банківська система. Система банків.	2/0,5
	Тема 13. Відтворення та економічне зростання на макрорівні. Сутність процесу відтворення, його елементи та види. Показники системи національних рахунків (ВВП, ВВП, ЧНП, НД, ОД). Поняття національного багатства та його структура. Суть та фактори економічного зростання. Поняття мультиплікатора .	3/0,5
	Тема 14. Циклічність розвитку економіки. Причини економічних криз. Економічний цикл та його фази.	1/
	Тема 15. Світове господарство Закономірності формування, суть та організаційна структура системи світового господарства. Форми міжнародних	2/0,5

	економічних відносин. Концепції світової торгівлі. Еволюція теорій світової торгівлі. Необхідність та проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.	
	Тема 16. Міжнародна валютно-фінансова система Еволюція світової валютної системи. Валютні курси. Котирування та конвертованість валют. Форми державного валютного регулювання.	2/0,5
	Разом:	32 / 8

3.2. Практичні заняття

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії. Тема 2. Виробництво та його фактори.	1 1	0,5
2	Тема 3. Товарне виробництво – основа ринкового господарства. Тема 4. Форми та відносини власності.	2	0,5
3	Тема 5. Ринкова організація: зміст та структура. Тема 6. Ціна і ринкова рівновага.	1 1	0,5
4	Тема 7. Монополія та конкуренція. Тема 8. Підприємство та підприємництво.	1 1	0,5
5	Тема 9. Розподіл доходів. Тема 10. Маркетинг та менеджмент.	1 1	0,5
6	Тема 11. Роль держави в ринковій економіці. Тема 12. Фінансово-кредитна система.	1 1	0,5
7	Тема 13. Відтворення та економічне зростання на макрорівні. Тема 14. Циклічність розвитку економіки.	2	0,5
8	Тема 15. Світове господарство Тема 16. Міжнародна валютно-фінансова система	1 1	0,5
	Разом	16	4

3.3. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	8	6
2.	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:	46	74

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії 1. Основні напрямки сучасної економічної теорії: інституціоналізм; кейнсіанство та його еволюція; неокласичний напрям.	2	2
Тема 2. Виробництво та його фактори 1. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу. 2. Проблеми, перспективи і суперечності у процесі розвитку економічної системи в Україні.	1 2	2 3
Тема 3. Товарне виробництво – основа ринкового господарства 1. Теорії походження та природи грошей. 2. Ринок кредитних грошей в Україні.	2 2	2 3
Тема 4. Форми та відносини власності 1. Трансформація форм власності в перехідній економіці України.	1	2
Тема 5. Ринкова організація: зміст та структура 1. Проблеми формування ринку цінних паперів в Україні. 2. Тіньовий ринок: механізми формування і функціонування, суперечності і соціально-економічні наслідки.	2 1	3 1
Тема 6. Ціна і ринкова рівновага 1. Особливості формування ринкової ціни на вітчизняному ринку.	1	3
Тема 7. Монополія та конкуренція 1. Сучасні монополії: суперечності, переваги й вади. 2. Роль антимонопольного законодавства України в забезпеченні добросовісної конкуренції.	2 1	3 3
Тема 8. Підприємство та підприємництво 1. Роль та проблеми становлення малого бізнесу в Україні. 2. Фізичний та моральний знос основного капіталу: проблеми України.	2 1	3 2
Тема 9. Розподіл доходів 1. Номінальна і реальна заробітна плата, її динаміка та тенденції. Межі заробітної плати. 2. Особливості ринку праці та проблеми зайнятості в Україні. 3. Форми та шляхи усунення безробіття в Україні.	2 2 2	3 3 3
Тема 10. Маркетинг та менеджмент 1. Особливості, проблеми та цілі формування маркетингової стратегії в Україні.	2	3

	2. «Блакитні океани» в Україні.	1	-
	Тема 11. Роль держави в ринковій економіці		
	1. Економічні моделі державного регулювання.	2	3
	2. Соціальна політика держави: зміст і основні функції.	2	3
	Тема 12. Фінансово-кредитна система		
	1. Основні тенденції у розвитку банківської системи на сучасному етапі.	2	3
	2. Проблеми податкової системи України.	2	3
	3. Шляхи збалансування державного бюджету.	1	3
	Тема 13. Відтворення та економічне зростання на макрорівні		
	1. Рівень життя в умовах соціально-економічної нестабільності	1	3
	2. Фактори економічного зростання в ринкових країнах.	1	3
	Тема 14. Циклічність розвитку економіки.		
	1. Проблеми стабілізації кризових явищ в Україні.	1	2
	Тема 15. Світове господарство		
	1. Проблеми та перспективи участі України у світових інтеграційних процесах.	2	3
	2. Місце і роль ТНК у світовому господарстві.	1	2
	Тема 16. Міжнародна валютно-фінансова система		
	1. Особливості функціонування Європейської валютної системи.	2	2
3.	Підготовка до проведення контрольних заходів (контрольних робіт, тестування, екзамену)	18	28
	Усього годин	72	108

4.Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	дуже добре
75 – 81	C	добре
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням курсу

Форма підсумкового семестрового контролю – **екзамен**

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота				
15	20		20	20		25		100
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	15	
Лекція 1 Лекція 2	Практичне заняття 1	5	Лекція 8 Лекція 9	Практичне заняття 5	5			
Лекція 3 Лекція 4	Практичне заняття 2	5	Лекція 10 Лекція 11	Практичне заняття 6	5			
Лекція 5 Лекція 6	Практичне заняття 3	5	Лекція 12 Лекція 13	Практичне заняття 7	5	Практичне завдання	10	
Лекція 7	Практичне заняття 4	5						
			Лекція 14 Лекція 15 Лекція 16	Практичне заняття 8	5			

5. Навчально-методичне забезпечення

Дистанційний курс Економічна теорія (ID 2113)

1. Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: Артеменко Л. Б. Тернопіль: ТНТУ, 2024. 88 с.
2. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: Артеменко Л.Б. Тернопіль: ТНТУ, 2024. 38с.
3. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: Артеменко Л.Б. Тернопіль: ТНТУ, 2024. 40 с.

6. Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: ЦУЛ, 2023. 532с.
2. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія: навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 270 с.
3. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є.. Теоретичні основи економічної політики: навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 306 с.
4. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха. Л.: Апріорі, 2020. 648 с.
5. Економічна теорія: підручник / Забарна Є.М., Козакова О.М., Задорожнюк Н.О. К.: Гельветика, 2020. 412 с.
6. Економічна теорія: Підручник для вищої школи / за заг. ред. М.О. Соколова, М.І. Горлача. К.: Центр учбової літератури, 2017. 532 с.
7. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
8. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. К.: Центр учбової літератури, 2019. 324 с.
9. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
10. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. / Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268с.
11. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: Видавництво Ліра-К: 2020. 450 с.
12. Економічна теорія: підручник / В.Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 653 с.
13. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 412 с.
14. Захарченко О. В., Барановська М. І., Козак Ю. Г., Курмиженко В. В. та ін. Основи економічної теорії: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.

Допоміжна

1. Основи бізнесу: навчальний посібник / Н.В. Доброва, М.М. Осипова. Одеса: «Апрель», 2018. 304 с.
2. Біржова діяльність і підприємництво: навчальний посібник / М.М. Ільчук, Н.П. Резнік; М-во освіти і науки України, НУБіП України. Біла Церква:

- Білоцерківдрук, 2018. 318 с.
3. Основи бізнесу: навчальний посібник / Н.В. Доброва, М.М. Осипова. Одеса: «Апрель», 2018. 304 с.
 4. Базиліук А.В. Економічна теорія. Практикум: навчальний посібник / Базиліук А.В., Дерій Ж.В., Концева В.В., Хоменко І.О. К.: «Центр учбової літератури» 2020. 312 с.
 5. Економічна теорія: Навч. посібник / За ред. С.І. Архієреєва. Харків: НТУ «ХПІ», 2020. 230с.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/131b7767-eb64-412b-8624-c743d2244846/content>

7. Інформаційні ресурси

Сторінка курсу в A-Tutor (ID: 2113). URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського URL: www.nbuv.gov.ua
2. Верховна Рада. URL : www.rada.gov.ua
3. Кабінет Міністрів України. URL : www.kmu.gov.ua
4. Міністерство економіки. URL: www.me.gov.ua
5. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: www.gntb.n-t.org/
6. Макроекономічна статистика. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
7. Офіційний WEB- сайт МВФ. URL: <http://www.imf.org>
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
9. «Голос України» Газета Верховної Ради України. URL: www.uamedia.visti.net/golos
10. Науково-технічна бібліотека Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. URL: <https://library.tntu.edu.ua/>
11. Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <https://library.te.ua/>
12. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.
13. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua